

การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

จิรวัดน์ คงนาสร^{1*}, นิรันดร์ สุธีนิรันดร์¹ และ สรายุทธ์ เศรษฐขจร¹

¹สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

*jeerawat3029@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1.เพื่อศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร 2.เพื่อกำหนดแนวการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ปีการศึกษา 2568 จำนวน 115 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ซึ่งมีค่าเท่ากับ 1 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคในภาพรวม .983 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน รองลงมา ได้แก่ด้านอาคารสถานที่ การจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน และด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ส่วนด้านการให้บริการผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และแนวการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการขับเคลื่อนการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมและเป็นระบบ โดยพัฒนาอาคารสถานที่และแหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ควบคู่กับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการใช้เทคโนโลยี พัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการแนะแนวส่งเสริมหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและทักษะในศตวรรษที่ 21 จัดกิจกรรมผู้เรียนที่เน้นการปฏิบัติจริง และส่งเสริมความสัมพันธ์เชิงบวกในกลุ่มเพื่อน ส่งผลให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างมีคุณภาพและสถานศึกษามีสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้อย่างยิ่ง

คำสำคัญ: การบริหารสภาพแวดล้อม สภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา

School Environmental Management of Saard Phadern Wittaya School under the Secondary Educational Service Area Office Surat Thani Chumphon

Jeerawat kongnasorn^{1*}, Niran Sutheeniran¹ and Sarayuth Sethakhajorn¹

¹Educational Administration, Faculty of Education, Bansomdejchaopraya Rajabhat University

*jeerawat3029@gmail.com

Abstract

This research aimed to: (1) investigate the school environment management of Saard Phadern Wittaya School under the Secondary Educational Service Area Office Surat Thani–Chumphon; and (2) develop guidelines for school environment management at Saard Phadern Wittaya School under the Secondary Educational Service Area Office Surat Thani–Chumphon. The population consisted of 115 administrators and teachers in the 2025 academic year. The research instruments were a five-point rating scale questionnaire and a semi-structured interview. Data were analyzed using percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings revealed that the overall school environmental management in all 6 aspects was at a high level. When considering each aspect, the highest mean was found in student activities, followed by physical environment, educational provision to meet students' aspirations, instructional environment management, and peer social environment, respectively, while student services had the lowest mean. Regarding the administrative guidelines, it was found that school administrators implemented a systematic and participatory approach by developing physical facilities and learning resources to support learning, promoting student-centered instruction and the use of technology, enhancing student support and guidance systems, encouraging flexible curricula and 21st-century skills, organizing practice-based student activities, and fostering positive peer relationships. These efforts contributed to improving student quality and creating a sustainable learning-conducive environment

Keywords: School Environment Management at Saard Phadern Wittaya School

บทนำ

แนวนโยบายของรัฐและกฎหมายที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสำคัญต่อการคุ้มครองและการมีส่วนร่วมในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างชัดเจน โดยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยกำหนดให้ประชาชนมีสิทธิในการมีส่วนร่วมกับรัฐและชุมชนในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ รวมทั้งส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนร่วมกันดูแลสิ่งแวดล้อมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดีของประชาชน สถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญในการปลูกฝังจิตสำนึก ค่านิยม และพฤติกรรมด้านสิ่งแวดล้อมแก่เยาวชน (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) [1]

สิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ทั้งในด้านทรัพยากรพื้นฐานและการพัฒนาคุณภาพชีวิต แต่จากการพัฒนาด้านต่าง ๆ ของมนุษย์ได้ส่งผลให้ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม เกิดปัญหาสิ่งแวดล้อมที่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและคุณภาพชีวิต เช่น มลพิษทางอากาศ อุทกภัย ภัยแล้ง และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จึงจำเป็นต้องมีการศึกษาและกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหายังเป็นระบบและยั่งยืน (สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2561) [2]

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562 กำหนดให้การจัดการศึกษามุ่งพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้านทั้งด้านความรู้ คุณธรรม ทักษะชีวิต และความสามารถในการคิดวิเคราะห์ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามหลักการพัฒนาที่ยั่งยืน รวมถึงส่งเสริมให้สถานศึกษาบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ โปร่งใส และสอดคล้องกับบริบทของชุมชนและการเปลี่ยนแปลงของสังคม (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2562) [3]

สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ทักษะชีวิต และสามารถปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคมได้ โดยการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนการจัดการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียน ทั้งด้านอาคารสถานที่ การเรียนการสอน การบริการผู้เรียน กิจกรรมผู้เรียน และสังคมกลุ่มเพื่อน สภาพแวดล้อมที่เหมาะสมจะช่วยสร้างความปลอดภัย ความผูกพัน และแรงจูงใจในการเรียนรู้ อย่างไรก็ตาม หลายสถานศึกษายังประสบปัญหาด้านสภาพแวดล้อมและการบริหารจัดการ ซึ่งส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา จึงจำเป็นต้องศึกษาสภาพ ปัญหา และแนวทางพัฒนาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2561) [4]

โรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา จังหวัดชุมพร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เป็นสถานศึกษาที่มีบทบาทสำคัญในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้แก่เยาวชนในพื้นที่ การบริหารจัดการสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้เอื้อต่อการเรียนรู้ มีความปลอดภัย สะอาด ร่มรื่น จึงเป็นภารกิจที่ผู้บริหารสถานศึกษาและผู้เกี่ยวข้องต้องให้ความสำคัญอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ จากผลการประเมินตนเองของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา พบว่า แม้ผลการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาจะอยู่ในระดับที่น่าพอใจ แต่ยังมีประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนา โดยเฉพาะด้านการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพื้นที่การเรียนรู้ การจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การส่งเสริมสุขภาวะและความปลอดภัยของผู้เรียน ตลอดจนการสร้างสภาพแวดล้อมทางสังคมที่สนับสนุนการเรียนรู้และการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งนี้ การเปลี่ยนแปลงของบริบททางการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ทำให้สถานศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาสภาพแวดล้อมให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยเหตุนี้ การศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา จึงมีความจำเป็นเพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานในปัจจุบัน วิเคราะห์จุดเด่นและประเด็นที่ควรพัฒนา ตลอดจนสังเคราะห์แนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ข้อมูลที่ได้จะเป็นสารสนเทศสำคัญสำหรับผู้บริหารและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบาย วางแผน และพัฒนาสภาพแวดล้อมของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น อันจะส่งผลกระทบต่อยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและการพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (จากรายงานประเมินตนเองของสถานศึกษา, 2567)

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
2. เพื่อกำหนดแนวการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาการดำเนินงานการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ปีการศึกษา 2568 จำนวน 115 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ และระดับการศึกษา มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ประกอบด้วย 6 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย ด้านอาคารสถานที่ ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ด้านการให้บริการผู้เรียน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวัง ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียนและด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scales)

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวทางในการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อหาข้อกำหนดแนวคิดการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
3. สร้างแบบสอบถาม ตามแนวคิดในการวิจัย ใน 6 ด้าน ดังนี้ 1)ด้านอาคารสถานที่ 2)ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน 3)ด้านการให้บริการผู้เรียน 4)ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวัง 5)ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน 6) ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน แล้วนำฉบับร่างเสนอต่อกรรมการที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรง ของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถาม แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) มีค่าเท่ากับ 1.00
5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์
6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครูและบุคลากรทางการศึกษา โรงเรียนสววิทยาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Conbach's Alpha Coefficient) ได้ความเชื่อมั่น 0.983
7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น ไปใช้กับครูโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 115 คน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เพื่อแจกแบบสอบถามให้แก่

โรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 115 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 115 ฉบับ เก็บคืนได้ 115 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS) ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ และระดับการศึกษา โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ
2. วิเคราะห์การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ใน 6 ด้าน ดังนี้ 1)ด้านอาคารสถานที่ 2)ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน 3)ด้านการให้บริการผู้เรียน 4)ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวัง 5)ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน 6) ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) มีเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560, น.121) [5]

ค่าเฉลี่ย	4.51 – 5.00	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย	3.51 – 4.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย	2.51 – 3.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย	1.51 – 2.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย	1.00 – 1.50	หมายถึง	มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ประชากร

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 3 คน

ผู้ให้ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดคุณสมบัติของผู้ให้ข้อมูล ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร หรือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต ๑
2. มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
3. มีประสบการณ์ด้านการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 2 ปี
4. และมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย โดยนำผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ซึ่งค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อย แปลว่า มีความสำคัญสูงที่ต้องได้รับความสนใจในการพัฒนามากกว่าที่มีค่าเฉลี่ยมาก จึงนำหัวข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อยที่สุดมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์ เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหาและข้อเสนอแนะ และสำนวนภาษาที่ใช้ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บข้อมูลเรื่องการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามลำดับ

- 1.ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถึงผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพรเขต 1 ผู้ให้ข้อมูล เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์
- 2.ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชุมพร เขต 1
- 3.ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำแบบสัมภาษณ์ที่มีความถูกต้องครบถ้วนมาจัดเรียงข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร นำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวม 6 ด้าน

การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร	μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1 ด้านอาคารสถานที่	4.45	0.34	มาก	2
2 ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน	4.37	0.33	มาก	4
3 ด้านการให้บริการผู้เรียน	4.30	0.28	มาก	6
4 การจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน	4.43	0.32	มาก	3
5 ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน	4.51	0.31	มากที่สุด	1
6 ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน	4.32	0.32	มาก	5
รวม	4.40	0.26	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวม 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu=4.51$) รองลงมาคือ ด้านอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.45$) การจัดการศึกษา เพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.43$) ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.37$) ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน มีค่าเฉลี่ย ($\mu=4.32$) และด้านการให้บริการผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu=4.30$)

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสภาพแวดล้อม

ผลการศึกษาแนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร พบว่า มีแนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษารวมทั้งสิ้น 57 แนวทาง ประกอบด้วย

ด้านอาคารสถานที่ จำนวน 8 แนวทางโดยมุ่งเน้นการวางแผนพัฒนาสภาพแวดล้อมอย่างเป็นระบบ การปรับปรุงภูมิทัศน์ การก่อสร้างและบำรุงรักษาอาคารสถานที่ การประยุกต์ใช้หลัก 5ส และแนวคิดโรงเรียนสีเขียว รวมถึงการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมและการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง

ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน จำนวน 10 แนวทาง โดยมุ่งส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก การบูรณาการเทคโนโลยีดิจิทัลและทักษะในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การนิเทศและพัฒนาคู การวัดและประเมินผลตามสภาพจริง ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชนเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ของผู้เรียน

ด้านการให้บริการผู้เรียน จำนวน 10 แนวทาง มุ่งพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การแนะแนวและการให้คำปรึกษา การส่งเสริมสุขภาวะทางกายและจิตใจ การจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการเรียนรู้ การประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการใช้แนวคิดวินัยเชิงบวกในการพัฒนาพฤติกรรมผู้เรียน

ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน จำนวน 10 แนวทาง มุ่งพัฒนาหลักสูตรที่ยืดหยุ่นและทันสมัย ส่งเสริมการแนะแนวการศึกษาต่อและอาชีพ การพัฒนาทักษะอาชีพและทักษะในศตวรรษที่ 21 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการ รวมทั้งการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนสำหรับการศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน จำนวน 9 แนวทาง มุ่งส่งเสริมการเรียนรู้จากการลงมือปฏิบัติ การจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะชีวิต การทำงานเป็นทีม การคิดวิเคราะห์ การแก้ปัญหา การสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน ตลอดจนการปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์และจิตสาธารณะ

ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน จำนวน 10 แนวทาง มุ่งส่งเสริมกิจกรรมที่สร้างปฏิสัมพันธ์และความร่วมมือระหว่างผู้เรียน การพัฒนาระบบเพื่อนช่วยเพื่อน การป้องกันการกลั่นแกล้ง การพัฒนาทักษะทางสังคมและอารมณ์ การส่งเสริมภาวะผู้นำของนักเรียน และการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนและดำเนินกิจกรรม เพื่อสร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ความสามัคคี และความรู้สึกเป็นเจ้าของสถานศึกษาร่วมกัน

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ผลการวิจัยการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี และมีความคิดเห็นต่อการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากทั้ง 6 ด้าน โดยด้านการจัดกิจกรรม

ผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน และด้านการให้บริการผู้เรียนมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้ ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่าผู้บริหารสถานศึกษาให้ความสำคัญกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมทั้งด้านกายภาพ วิชาการ การบริการผู้เรียน การพัฒนาหลักสูตร การจัดกิจกรรมผู้เรียน และการส่งเสริมความสัมพันธ์ทางสังคมของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ส่งผลให้การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมากและเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนในทุกมิติ

ตอนที่ 2 แนวการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

แนวการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร รวมทั้งสิ้น 57 แนวทาง ประกอบด้วย ด้านอาคารสถานที่ จำนวน 8 แนวทาง ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน จำนวน 10 แนวทาง ด้านการให้บริการผู้เรียน จำนวน 10 แนวทาง ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวัง จำนวน 10 แนวทาง ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน จำนวน 9 แนวทางด้านสังคมกลุ่มเพื่อน 10 แนวทาง

อภิปรายผล

1 การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

จากผลการวิจัยเรื่องการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวมทั้ง 6 ด้าน อยู่ในระดับมาก ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านการให้บริการผู้เรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารจัดการสภาพแวดล้อมที่มีประสิทธิภาพและเอื้อต่อการพัฒนาผู้เรียนในทุกมิติ ทั้งด้านกายภาพ ด้านวิชาการ และด้านสังคม โดยสถานศึกษามีการบริหารจัดการโดยยึดหลักการพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องมีการกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน มีการวางแผน และกิจกรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา รวมถึงมีการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ ทำให้สามารถปรับปรุงการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นอย่างเป็นระบบ อีกทั้ง สถานศึกษายังให้ความสำคัญกับการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ โดยครอบคลุมทั้งด้านกายภาพ เช่น ความสะอาด ความปลอดภัย ความเป็นระเบียบเรียบร้อยของอาคารสถานที่ และด้านจิตสังคม เช่น การสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น เป็นมิตร และส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างครูกับผู้เรียนและระหว่างผู้เรียนด้วยกัน ซึ่งมีส่วนช่วยให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกลดภัย กล้าแสดงออก และมีแรงจูงใจในการเรียนรู้มากยิ่งขึ้น และเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู บุคลากร ผู้เรียน และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาสอดคล้องกับแนวคิดของ Astin (1971)[6] ที่ได้กล่าวว่า สภาพแวดล้อมของสถาบันการศึกษามีอิทธิพลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงและการพัฒนาการของผู้เรียน เนื่องจากองค์ประกอบต่าง ๆ ภายในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็น 1)ด้านอาคารสถานที่ 2)ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน 3)ด้านการให้บริการผู้เรียน 4)ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวัง 5)ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน 6) ด้านสังคมกลุ่มเพื่อนหลักสูตร ล้วนเป็นปัจจัยที่กำหนดประสิทธิภาพทางการศึกษาของผู้เรียน ผลการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพที่เหมาะสมและปลอดภัย ช่วยเอื้อต่อการมีสมาธิและการเข้าร่วมกิจกรรมการเรียนรู้ การส่งเสริมด้านวิชาการผ่านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายและเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ช่วยพัฒนาศักยภาพทางปัญญา ขณะเดียวกัน การสร้างบรรยากาศทางสังคมที่ดีและความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูและผู้เรียน รวมถึงการดูแลด้านจิตวิทยาอย่างเหมาะสม ยังช่วยเสริมสร้างแรงจูงใจ ความมั่นใจ และความรู้สึกมีคุณค่าในตนเองของผู้เรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของธวัชชัย แสนดวง (2565)[7] ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน

เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ตามแนวคิดของแอสตินมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา ตามแนวคิดของแอสตินทั้ง 6 ด้าน และ 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรต่อการบริหารสภาพแวดล้อมจำแนกตามตำแหน่ง ภูมิการศึกษา และขนาดโรงเรียน ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรคือผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร ปีการศึกษา 2564 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ ครอบคลุม 6 ด้านตามแนวคิดของแอสติน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบรายคู่ด้วยวิธี LSD ผลการศึกษาพบว่า การบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ด้านอาคารสถานที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านสังคมกลุ่มเพื่อน และด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน บุคลากรที่มีขนาดโรงเรียนต่างกันมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

2. แนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง ดังนี้

ด้านอาคารสถานที่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบ โดยจัดทำแผนพัฒนาระยะสั้นและระยะยาวผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา พร้อมทั้งปรับปรุงภูมิทัศน์ให้สะอาด ร่มรื่น และเอื้อต่อการเป็นแหล่งเรียนรู้ ควบคู่กับการนำหลัก 5ส และแนวคิดโรงเรียนสีเขียวมาใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรอย่างคุ้มค่า นอกจากนี้ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน การบำรุงรักษาเชิงป้องกัน และการตรวจสอบความปลอดภัยอย่างสม่ำเสมอ รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู นักเรียน และชุมชนในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อม เพื่อสร้างบรรยากาศที่ปลอดภัย เป็นระเบียบ และเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อย่างยั่งยืน ทั้งนี้ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของณัฏฐพงศ์ ธรรมชาติ (2568)[8] ที่กล่าวว่า การบริหารงานอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของสถานศึกษาควรดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยผู้บริหารต้องมีการวางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่องทั้งด้านการจัดสร้าง การใช้ การบำรุงรักษา และการประเมินผล ควบคู่กับการเปิดโอกาสให้บุคลากรและชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนและพัฒนา เพื่อให้สภาพแวดล้อมของสถานศึกษามีความเหมาะสม ปลอดภัย และเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ อีกทั้งยังสอดคล้องกับงานวิจัยของจิราพร เครือแวงมน (2562)[9] ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสำหรับสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 24 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาอุปสรรคการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา และ 2) พัฒนาแนวทางการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรคือผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 24 ปีการศึกษา 2561 กลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน ได้จากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่น 0.93 และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการศึกษาพบว่า สภาพการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก ปัญหาสำคัญคืองบประมาณไม่เพียงพอและขาดการมีส่วนร่วมของชุมชน แนวทางพัฒนาควรเน้นการวางแผนร่วมกันระหว่างผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ปกครอง

ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะดำเนินงานโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ยืดหยุ่น และเน้นการเรียนรู้เชิงรุก พร้อมทั้งบูรณาการสื่อและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ รวมถึงจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการมีส่วนร่วมและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น นอกจากนี้ควรพัฒนาครูอย่างต่อเนื่องผ่านงานนิเทศภายในและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ มีการวัดและประเมินผลตาม

สภาพจริง ควบคู่กับการพัฒนาสภาพแวดล้อมและสื่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม ตลอดจนส่งเสริมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและความร่วมมือกับชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต และสามารถเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขในยุคปัจจุบันทั้งนี้ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดของทิสนา แคมมณี (2560)[10] ที่กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพควรมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกระบวนการเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติ การคิดวิเคราะห์ และการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ครูควรออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ยืดหยุ่น และสอดคล้องกับความแตกต่างระหว่างบุคคล รวมทั้งจัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการทำงานร่วมกัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีความหมาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของวันวิสาข์ อังคะณา(2566)[11] ได้ศึกษาเรื่อง การศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการบริหารสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษากาฬสินธุ์ เขต 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 317 คน เครื่องมือที่ใช้ในวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า การบริหารสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน และแนวทางการพัฒนาควรเน้นการวางแผนบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ การจัดสภาพแวดล้อมที่สะอาด สวยงาม ปลอดภัย และเอื้อต่อการเรียนรู้ ตลอดจนการส่งเสริมให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการพัฒนาและดูแลสภาพแวดล้อมของสถานศึกษา เพื่อสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างยั่งยืน

ด้านการให้บริการผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรที่จะพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การแนะแนว และการให้คำปรึกษาเชิงจิตวิทยาอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมความมั่นคงทางอารมณ์และพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศในชั้นเรียนที่เอื้อต่อการแสดงความคิดเห็น การยอมรับซึ่งกันและกัน และความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างครูกับผู้เรียน รวมถึงจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะทางอารมณ์และสังคม นอกจากนี้ควรดำเนินการป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาที่กระทบต่อสภาพจิตใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ผ่านการเยี่ยมบ้าน การติดตามพฤติกรรม และความร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควบคู่กับการจัดสภาพแวดล้อมที่ผ่อนคลายและปลอดภัยภายใต้หลัก 5ส รวมทั้งส่งเสริมการใช้วิทยะเชิงบวกในการดูแลพฤติกรรมผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกลดน้อยลง อ่อน และ สามารถเรียนรู้และดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวัฒนาพร ระเบียบทุกซ์ (2545)[12] ได้กล่าวว่า การจัดระบบสนับสนุนและบริการภายในสถานศึกษาอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ เพื่อส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านวิชาการ อารมณ์ สังคม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยครอบคลุมการแนะแนว การให้คำปรึกษา การดูแลช่วยเหลือผู้เรียนรายบุคคล การจัดสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็น ตลอดจนการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และความปลอดภัย ทั้งนี้ การบริหารจัดการควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และมุ่งพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนให้เต็มตามความสามารถ และสอดคล้องกับงานวิจัยของพนิดา ศรีเสมอ (2566)[13] ได้ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 มีความประสงค์เพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการดำเนินการจำเป็นของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 โดยใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง คือผู้บริหาร ครูและคณะกรรมการสถานศึกษา จำนวน 354 คน โดยใช้ตารางกำหนดขนาด กลุ่มตัวอย่างของ Krejcie และ Morgan เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่แบบสอบถาม แบบสัมภาษณ์และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันของการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยภูมิเขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านการส่งเสริมนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ส่วนสภาพที่พึงประสงค์โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ที่สุด และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหามีค่าเฉลี่ยสูงสุด ขณะที่ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นพบว่า ด้านการส่งเสริมความจำเป็นมากที่สุดและแนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมนักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญห และ การส่งต่อ รวมทั้งสิ้น 25 แนวทาง โดยผลการประเมินพบว่า ทุกแนวทางมีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด สามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานของสถานศึกษาได้จริง ทั้งนี้ ด้านการส่งเสริมนักเรียนมีความเหมาะสมมากที่สุด ส่วนด้านการคัดกรองนักเรียนมีความเป็นไปได้มากที่สุดในการนำไปปฏิบัติในสถานศึกษา

ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะพัฒนาหลักสูตรให้มีความยืดหยุ่นและหลากหลาย ส่งเสริมการแนะแนวการศึกษาต่อและอาชีพ รวมถึงการให้คำปรึกษารายบุคคลเพื่อสนับสนุนการวางแผนอนาคตของผู้เรียน ควบคู่กับการจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะอาชีพ การเรียนรู้จากประสบการณ์จริง และการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับสถาบันการศึกษาและสถานประกอบการ นอกจากนี้ควรส่งเสริมทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ผ่านการจัดการเรียนรู้แบบบูรณาการ ระบบพี่เลี้ยง และการจัดทำแฟ้มสะสมผลงาน พร้อมทั้งมีการนิเทศติดตามอย่างต่อเนื่อง เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนทั้งด้านการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2544)[14] ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนเพื่อส่งเสริมศักยภาพของผู้เรียนอย่างรอบด้าน นอกเหนือจากการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกเข้าร่วมกิจกรรมตามความสนใจและความถนัดอย่างมีความสุข มุ่งพัฒนาผู้เรียนทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และจิตสำนึกในการทำประโยชน์เพื่อส่วนรวมและสังคม และสอดคล้องกับงานวิจัยของโสภณา สุตสมบูรณ์ (2568)[15] ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา วิจัยเชิงสำรวจกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปีการศึกษา 2567 จำนวน 384 คน ได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และมีผู้ให้ข้อมูลสำคัญสำหรับการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 8 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูง ได้แก่ การเสริมทักษะอาชีพในรายวิชาพื้นฐาน การจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน การศึกษาค้นคว้าอิสระ และการจัดการเรียนรู้ในรูปแบบโครงงานอาชีพ และแนวทางการส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะอาชีพ พบว่า สถานศึกษาควรบูรณาการเนื้อหาให้เชื่อมโยงกับอาชีพที่จำเป็น ส่งเสริมการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สร้างแรงจูงใจแก่ผู้เรียน และสนับสนุนความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก ควบคู่กับการส่งเสริมการจัดการตนเองของผู้เรียน การใช้ชีวิตและประเมินผลที่หลากหลาย รวมถึงการจัดเวทีนำเสนอผลงานด้านอาชีพ เพื่อพัฒนาศักยภาพและเตรียมความพร้อมของผู้เรียนสู่การประกอบอาชีพในอนาคต

ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการเรียนรู้ที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริง เช่น กิจกรรมชุมนุม ลูกเสือ-เนตรนารี และจิตอาสา เพื่อพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ และการแก้ปัญหา ควบคู่กับการบูรณาการทักษะชีวิตผ่านกระบวนการ Active Learning เพื่อเสริมสร้างทักษะการสื่อสาร การทำงานเป็นทีม และการจัดการอารมณ์ นอกจากนี้ควรจัดกิจกรรมแนะแนวและการให้คำปรึกษา เพื่อส่งเสริมการรู้จักตนเองและการวางแผนชีวิต รวมถึงเฝ้าระวังปัญหาและความเสี่ยงของผู้เรียนผ่านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนและการอบรมจากวิทยากรภายนอก ตลอดจนส่งเสริมการสะท้อนผลการเรียนรู้และปลูกฝังคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยอาศัยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะชีวิต มีภูมิคุ้มกันทางสังคม และสามารถปรับตัวได้อย่างเหมาะสมในยุคปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551[16] ได้กล่าวว่า การจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนเพิ่มเติมจากการเรียนรู้ตามกลุ่มสาระ โดยเปิดโอกาสให้ผู้เรียนเลือกกิจกรรมตามความสนใจและความสามารถ เพื่อ

พัฒนาร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม ควบคู่กับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย และจิตสำนึกต่อส่วนรวม ผ่านการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข กิจกรรมผู้เรียนประกอบด้วย 1) กิจกรรมแนะแนว เพื่อให้คำปรึกษาด้านชีวิต การศึกษาต่อ และอาชีพ รวมถึงพัฒนาทักษะชีวิตและการอยู่ร่วมกับผู้อื่น และ 2) กิจกรรมนักเรียน ซึ่งเน้นการลงมือปฏิบัติ และการทำงานเป็นกลุ่ม เช่น ลูกเสือ-เนตรนารี ยุวกาชาด และผู้บำเพ็ญประโยชน์ และสอดคล้องกับงานวิจัยของไหมไทย ไซพพันธุ์ (2558)[17] ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียน ของนักศึกษา คณะครุศาสตร์ที่ผ่านการทำกิจกรรมแนะแนวและระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียนนอกห้องเรียน มีวัตถุประสงค์เพื่อเพื่อ เปรียบเทียบความรู้ ทักษะ และประสบการณ์เกี่ยวกับกิจกรรมแนะแนวในโรงเรียนก่อนและหลังการเข้าร่วมกิจกรรมแนะ แนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนนอกห้องเรียนของนักศึกษาครุศาสตร์ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาคณะครุศาสตร์ชั้นปีที่ 3 จำนวน 45 คน มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา ประจำปีการศึกษา 2558 โดยใช้การวิจัยเชิงผานวิธี เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติ เปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนก่อนและหลัง การเข้าร่วมกิจกรรมและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษามีความรู้ด้านงานแนะแนวและระบบดูแล ช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อบทบาทและหน้าที่ของครูแนะแนว รวมถึงมีประสบการณ์ด้านกิจกรรมแนะแนวและ ความสามารถในการเชื่อมโยงบริการแนะแนวมาใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และผลการวิจัยเชิงคุณภาพยังสนับสนุนผลเชิงปริมาณ โดยพบว่า นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ที่กว้างขึ้น มีมุมมองเปลี่ยนแปลงไป ในทางที่ดี และตระหนักถึงความสำคัญของงานแนะแนว โดยเฉพาะการทำงานร่วมกันแบบสหวิชาชีพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประสบการณ์ตรงจากสถานการณ์จริงช่วยให้สามารถเชื่อมโยงความรู้ภาคทฤษฎีสู่การปฏิบัติ และนำไปประยุกต์ใช้ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนที่เน้นการทำงานเป็นกลุ่มและการ มีปฏิสัมพันธ์ เช่น กิจกรรมชุมนุม จิตอาสา คุณธรรมจริยธรรม กีฬา และกิจกรรมสภานักเรียน เพื่อพัฒนาทักษะการทำงาน เป็นทีม ความสามัคคี และภาวะผู้นำ ควบคู่กับการพัฒนาระบบเพื่อนช่วยเพื่อนและการจัดกิจกรรมลดความสามารถและช่วง ว่าง เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและความเอื้ออาทรระหว่างกัน นอกจากนี้ควรบูรณาการกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะทางสังคมและ อารมณ์ รวมถึงรณรงค์ป้องกันปัญหาการกลั่นแกล้งและส่งเสริมการสื่อสารเชิงบวก โดยมีครูและบุคลากรร่วมกันดูแลสนับสนุน พร้อมเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมผ่านสภานักเรียน เพื่อสร้างบรรยากาศที่อบอุ่น ปลอดภัย และเอื้อต่อ การอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข อันนำไปสู่การสร้างวัฒนธรรมองค์กรเชิงบวกอย่างยั่งยืน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของธีระ รุณ เจริญ (2561)[18] ได้กล่าวว่า การจัดองค์ประกอบทางสังคมภายในสถานศึกษาที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน มี ความร่วมมือ ช่วยเหลือเกื้อกูล และยอมรับซึ่งกันและกัน อันได้แก่ การส่งเสริมกิจกรรมกลุ่ม การสร้างบรรยากาศแห่งความ ไว้วางใจ ความปลอดภัยทางจิตใจ การกำหนดกติกาการอยู่ร่วมกันอย่างสร้างสรรค์ ตลอดจนการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เอื้อต่อการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์เชิงบวก ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยกระตุ้น ส่งเสริม และสนับสนุนให้ผู้เรียน เกิดการพัฒนาทางสังคม อารมณ์ และพฤติกรรม ไปสู่เป้าหมายทางการศึกษาที่สถานศึกษากำหนด และสอดคล้องกับงานวิจัย ของสะท้อน สรรพจักร (2565)[19] ได้ศึกษาเรื่องการบริหารสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในวิทยาลัยการ อาชีพพะงันมีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในวิทยาลัยการอาชีพพะงัน และ 2) เปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในวิทยาลัยการอาชีพพะงัน จำแนกตาม หลักสูตรการศึกษา และประเภทวิชากลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้เรียนวิทยาลัยการอาชีพพะงัน ประจำปีการศึกษา 2565 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 272 คน คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างด้วยการใช้สูตรทาโร ยามาเน่ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บ รวบรวม คือ แบบสอบถาม เป็นมาตรประมาณค่า 5 ระดับ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สถิติที่ใช้ใน การวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความแปรปรวนทางเดียว และหากพบ ความแตกต่างทางสถิติจะทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ใช้วิธีการทดสอบของเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า 1)การบริหาร สภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในวิทยาลัยการอาชีพพะงัน โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณา

แต่ละด้านพบว่า ด้านการจัดกิจกรรมนักศึกษา เป็นอันดับสูงสุด รองลงมา คือ ด้านอาคารสถานที่ ด้านบริการนักศึกษา ด้านสังคมและกลุ่มเพื่อน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านครูและบุคลากรการศึกษา เป็นอันดับสุดท้าย2) การเปรียบเทียบการบริหารสภาพแวดล้อมเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนในวิทยาลัยการอาชีพละงูจำแนกตามหลักสูตรการศึกษา และประเภทวิชา พบว่า โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเพื่อการปฏิบัติ

ด้านอาคารสถานที่ ผู้บริหารสถานศึกษาควรจะพัฒนาการบริหารจัดการอาคารสถานที่อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยจัดทำแผนพัฒนา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน พัฒนาภูมิทัศน์และโครงสร้างพื้นฐานให้ปลอดภัย สะอาด และเอื้อต่อการเรียนรู้ พร้อมทั้งนำหลัก 5ส และแนวคิดโรงเรียนสีเขียวมาใช้ในการบริหารจัดการอย่างเหมาะสม

ด้านการจัดการสภาพแวดล้อมด้านการเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สนับสนุนการใช้สื่อและเทคโนโลยีดิจิทัล พัฒนาครูผ่านการนิเทศและชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ รวมทั้งจัดสภาพแวดล้อมและแหล่งเรียนรู้ที่ปลอดภัยและเอื้อต่อการพัฒนาทักษะการคิดวิเคราะห์และทักษะชีวิตของผู้เรียน

ด้านการให้บริการผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน การแนะแนว และการให้คำปรึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งส่งเสริมวินัยเชิงบวก พัฒนาทักษะทางอารมณ์และสังคมของผู้เรียน รวมถึงจัดสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัย อบอุ่น และเอื้อต่อการเรียนรู้ที่เหมาะสม

ด้านการจัดการศึกษาเพื่อสนองความมุ่งหวังของผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาหลักสูตรให้ยืดหยุ่นและหลากหลาย ส่งเสริมการแนะแนวการศึกษาต่อและอาชีพ การพัฒนาทักษะอาชีพและทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 รวมถึงสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอก เพื่อเตรียมความพร้อมของผู้เรียนสู่การศึกษาต่อและการประกอบอาชีพ

ด้านการจัดกิจกรรมผู้เรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรมที่เน้นการลงมือปฏิบัติจริงและพัฒนาทักษะชีวิต ควบคู่กับการแนะแนวและระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมถึงส่งเสริมความร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถปรับตัวและดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างเหมาะสม

ด้านสังคมกลุ่มเพื่อน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมกิจกรรมที่พัฒนาทักษะการทำงานร่วมกัน ความสามัคคี และภาวะผู้นำ พร้อมทั้งพัฒนาระบบเพื่อนช่วยเพื่อน ป้องกันปัญหาการกลั่นแกล้ง และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรม เพื่อสร้างบรรยากาศทางสังคมที่อบอุ่น ปลอดภัย และเอื้อต่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาการบริหารสภาพแวดล้อมของโรงเรียนอื่น ๆ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
2. ควรมีการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อรูปแบบการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
3. ควรนำแนวทางการบริหารสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาของโรงเรียนสอาดเผดิมวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ไปขยายผลกับโรงเรียนอื่น ๆ ที่มีความสนใจ

เอกสารอ้างอิง

- [1] Constitution of the Kingdom of Thailand, B.E. 2560. (2017, April 6). *Royal Thai Government Gazette*, 134(40 A), 1–90. (In Thai)
- [2] Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning. (2018). *Journal of Nature and Environment*, 7(2). Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning. (In Thai)

- [3] National Education Act B.E. 2542 and its Amendment (No. 4) B.E. 2562. (2019, May 1). *Royal Thai Government Gazette*, 136(57 A), 49–53. (In Thai)
- [4] Office of the Basic Education Commission. (2018). *Driving Thai secondary education 4.0 for 21st-century employability*. Agricultural Cooperative Federation of Thailand. (In Thai)
- [5] Srisa-ard, B. (2017). *Research for teachers*. Suwiriyasarn. (In Thai)
- [6] Astin, A. W. (1971). *The college environment* (2nd ed.). American Council on Education.
- [7] Saenduang, T. (2022). *Competencies of school administrators affecting school management in the 21st century under the Secondary Educational Service Area Office 18, Chonburi Province* [Master's thesis, Rambhai Barni Rajabhat University]. (In Thai)
- [8] Thammachat, N. (2025). *Building and environmental management of Rajapranugroh schools in Mae Hong Son Province* [Master's thesis, Chiang Mai Rajabhat University]. (In Thai)
- [9] Khruawaengmon, J. (2019). *Development of guidelines for organizing the internal learning environment for educational institutions under the Secondary Educational Service Area Office 24* [Master's thesis, Mahasarakham University]. (In Thai)
- [10] Khammani, T. (2017). *Instructional science: Knowledge for effective learning process management* (21st ed.). Chulalongkorn University Press. (In Thai)
- [11] Angkhana, W. (2023). *A study of environment management conducive to student learning in schools under the Kalasin Primary Educational Service Area Office 1* [Master's thesis, Kalasin University]. (In Thai)
- [12] Rangubtook, W. (2002). *Learner-centered learning techniques and activities according to the Basic Education Curriculum B.E. 2544*. Prikwan Graphic. (In Thai)
- [13] Srisamer, P. (2023). *Development of guidelines for student care and support system using participatory management of schools under the Chaiyaphum Primary Educational Service Area Office 2* [Master's thesis, Mahasarakham University]. (In Thai)
- [14] Ministry of Education. (2009). *Basic Education Core Curriculum B.E. 2551*. Agricultural Cooperative Federation of Thailand. (In Thai)
- [15] Sudsomboon, S. (2024). Participatory management affecting instructional management to develop vocational skills of students in Ponoh institutions under the Office of the Private Education Commission in 3 southern border provinces. *Pimontham Research Institute Journal*, 11(3), 103–116. (In Thai)
- [16] Ministry of Education. (2008). *Basic Education Core Curriculum B.E. 2551*. Kurusapa Ladprao. (In Thai)
- [17] Chaiphan, M. (2016). A study of knowledge, attitude, and experience in school guidance activities of students in the Faculty of Education through guidance activities and student care systems outside the classroom. *Journal of Education and Social Development*, 12(1), 127–142. (In Thai)
- [18] Runjaroen, T. (2004). *Management for learning reform*. Khaofang. (In Thai)
- [19] Sanpajak, S. (2022). *Environmental management to promote learner's learning in La-ngu Industrial and Community Education College, Satun Province* [Master's thesis, Office of the Vocational Education Commission]. (In Thai)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยาสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา สุราษฎร์ธานี ชุมพร

อุไรวรรณ บุญประสงค์^{1*}, นิรันดร์ สุธีนิรันดร์¹ และ สราวุธ เศรษฐจร¹

¹หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

*uraiwan@suansri.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร และ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานเป็นทีม ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ปีการศึกษา 2568 จำนวน 135 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .989 และแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยภาพรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ รองลงมา ได้แก่ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ส่วนด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด และแนวทางภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรวิเคราะห์แนวโน้มและคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูลจากอดีต ปัจจุบัน และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดทิศทางพัฒนาโรงเรียนอย่างเหมาะสม ให้ความสำคัญกับความแตกต่างของบุคลากร เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ สร้างความไว้วางใจและความปลอดภัยในการทำงาน พร้อมรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหา กำหนดแนวทางพัฒนา และสร้างความเข้าใจร่วมกันในเป้าหมายและทิศทางการดำเนินงานเพื่อขับเคลื่อนองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ โรงเรียนสวนศรีวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

Creative Leadership of School Administrators at Suansriwittaya School Under The Secondary Educational Service Area Office Suratthani Chumphon

Uraiwan Bunprasong^{1*}, Niran Sutheeniran¹ and Sarayuth Sethakhajorn¹

¹Master of Education Program in Educational Administration, Faculty of Education,
Bansomdejchaopraya Rajabhat University

*uraiwan@suansri.ac.th

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the level of creative leadership of school administrators at Suansriwittaya School under the Secondary Educational Service Area Office Surat Thani Chumphon, and 2) to propose guidelines for developing the creative leadership of school administrators at Suansriwittaya School under the Secondary Educational Service Area Office Surat Thani Chumphon. The study encompassed five aspects: vision, individualized consideration, flexibility and adaptability, creativity, and teamwork. The research population consisted of 135 teachers from Suansriwittaya School under the Secondary Educational Service Area Office Surat Thani Chumphon in the academic year 2025. The research instruments were a five-level rating scale questionnaire with a reliability of .989 and a semi-structured interview form. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and content analysis.

The research findings revealed that The overall creative leadership of school administrators at Suansriwittaya School under the Secondary Educational Service Area Office Surat Thani Chumphon was at a high level across all five domains. When considering each domain individually, vision had the highest mean score, followed by individualized consideration, teamwork, flexibility and adaptability, while creativity had the lowest mean score. Regarding the guidelines for creative leadership, it was found that school administrators should systematically analyze trends and forecast changes by utilizing historical data, current information, and relevant factors to determine appropriate directions for school development. Importance should be given to the individual differences of personnel, providing opportunities for them to express their opinions freely. This approach fosters trust and psychological safety in the workplace. Furthermore, administrators should actively listen to stakeholders' feedback to analyze problems, establish development guidelines, and build a shared understanding of organizational goals and directions to drive the institution effectively.

Keywords: Creative Leadership, Suansriwittaya School, The Secondary Educational Service Area Office Suratthani Chumphon

กระตุ้นความใฝ่รู้ ส่งเสริมการคิดขั้นสูงและนำไปสู่ผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรม เช่น ความคิดสร้างสรรค์ นวัตกรรม และผลิตภาพที่แท้จริง Somchai Rungruang, & Teerawat Chantuk [4]

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผู้บริหารในยุคที่โลกเปลี่ยนแปลงรวดเร็ว ผู้นำที่เป็นผู้เรียนรู้ตลอดเวลา มีทัศนคติเชิงบวกต่อโลกและต่อชีวิต เชื่อมมั่นในคุณค่าและศักยภาพของตนเองและผู้อื่น พร้อมทั้งจะก้าวข้ามอุปสรรคไปด้วยกัน มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งแสดงถึงความยืดหยุ่นทางความคิดและการกระทำ รู้จักใช้วิกฤตที่เกิดขึ้นให้เป็นโอกาส รวมทั้งเป็นผู้ที่มีความสมดุลในชีวิต รู้จักพัฒนาตนเองอยู่เสมอทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และจิตวิญญาณ และเป็นที่ยอมรับของสมาชิกโดยอัตโนมัติ ส่งผลให้การทำงานในองค์กรเป็นไปอย่างราบรื่น มีความสุข และมีประสิทธิภาพ Prawase Wasi [5] ผู้นำลักษณะนี้เป็นผู้เรียนรู้ตลอดชีวิต มีทัศนคติเชิงบวก เชื่อมมั่นในคุณค่าของตนเองและผู้อื่น สามารถนำทีมก้าวข้ามอุปสรรคอย่างร่วมแรงร่วมใจ มีความยืดหยุ่นทางความคิดและการกระทำ พัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ พร้อมมองการณ์ไกล เห็นโอกาสของการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างนวัตกรรมและยกระดับองค์กรในระดับองค์กร ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา โดยเชื่อว่าภายในสถานศึกษามีผู้นำเพียงผู้บริหารเท่านั้น แต่ทุกคนสามารถเป็นผู้นำในบทบาทของตนเองได้ ผู้บริหารจึงมีหน้าที่สำคัญในการเปิดโอกาสทางการเรียนรู้ ส่งเสริมการเติบโตของครูและบุคลากรให้สามารถแสดงศักยภาพและพัฒนาไปสู่การเป็นผู้นำเชิงสร้างสรรค์ร่วมกัน อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน Piyanat Muenwong [6]

จากความเป็นมา สภาพปัญหาและความสำคัญดังที่กล่าวมา ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาระดับและแนวทางภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยผู้วิจัยมีความเห็นว่า โรงเรียนสวนศรีวิทยาเป็นสถานศึกษามัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ที่เปิดสอนตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 จนถึงระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีจำนวนนักเรียนทั้งสิ้น 2,783 คน มีครูจำนวน 135 คน และมีบุคลากรสายบริหารจำนวน 5 คน ที่มีความแตกต่างด้านวัย เพศ ระดับการศึกษา ผู้บริหารควรสร้างวิสัยทัศน์ที่ชัดเจน กระตุ้นแรงจูงใจของบุคลากร ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ตามแนวคิดของ [3] ซึ่งกล่าวถึงองค์ประกอบพื้นฐานของผู้นำไว้ 5 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานเป็นทีม เนื่องจากพันธกิจและเป้าประสงค์ของโรงเรียนมุ่งพัฒนาสมรรถนะของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างเป็นระบบ ให้สามารถพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพด้วยวิธีการที่หลากหลาย อีกทั้งควรส่งเสริมให้มีการถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์จากบุคลากรเก่าสู่บุคลากรใหม่อย่างเป็นระบบ เนื่องจากโรงเรียนมีบุคลากรใหม่จำนวนมากซึ่งยังขาดประสบการณ์ในการปฏิบัติงานและการจัดการเรียนรู้ ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมีความสำคัญ เพื่อให้ผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยาสามารถนำข้อมูลไปใช้ในการพัฒนาตนเองให้มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่เหมาะสม สามารถบริหารจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน รวมทั้งส่งเสริมการเรียนรู้การทำงานของครู บุคลากร และนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลให้การบริหารงานของสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงสุด และนำไปสู่ความก้าวหน้าอย่างยั่งยืนของโรงเรียนสวนศรีวิทยา รายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา Suansriwittaya School [7]

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

2. วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการ 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร และขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยมีรายละเอียด ดังนี้

2.1 ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

2.1.1 ประชากร

ประชากร ได้แก่ ครูโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ปีการศึกษา 2568 จำนวน 135 คน

2.1.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ยึดแนวคิด [3] มาเป็นแนวคิดการวิจัยใน 5 ด้าน ซึ่งประกอบด้วย 1)ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2)ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 3)ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว 4)ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ 5)ด้านการทำงานเป็นทีม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกตามเพศ ประสบการณ์การทำงาน และตำแหน่ง มีลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Checklist)

ตอนที่ 2 สอบถามระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานเป็นทีม ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) ตามแนวคิดของลิเคอร์ท (Likert Scale) 5 ระดับ Likert [8]

2.1.3 ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี แนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำข้อมูลมาเป็นแนวคิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

2. นำข้อมูลมาวิเคราะห์เนื้อหากำหนดแนวคิดภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

3. สร้างแบบสอบถาม ตามแนวคิดในการวิจัย ใน 5 ด้าน ดังนี้ 1)ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2)ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 3)ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว 4)ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ 5)ด้านการทำงานเป็นทีม แล้วนำฉบับร่างเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษานิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจสอบแก้ไข ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

4. นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องและความเที่ยงตรงของเนื้อหาของแต่ละข้อคำถาม แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC, Index of Objective Congruence) มีค่าเท่ากับ 1.00

5. ทำการปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเป็นฉบับสมบูรณ์

6. นำแบบสอบถามที่มีการปรับปรุง แก้ไขสมบูรณ์แล้ว ไปทดลองใช้ (Try-Out) กับครู โรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 30 คน แล้วหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ของแบบสอบถาม โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ .989

7. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาและความเชื่อมั่น ไปใช้กับครูโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 135 คน

2.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมเครื่องมือ ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ไปขอความร่วมมือจากผู้อำนวยการโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เพื่อแจกแบบสอบถามให้แก่ ครูโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 135 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกแบบสอบถามด้วยตนเองจำนวน 135 ฉบับ เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลและได้คืน จำนวน 135 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

2.1.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลที่ได้จากระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ครั้งนี้ ผู้วิจัยนำมาวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1. วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ ประสบการณ์ทำงาน และตำแหน่ง โดยใช้ค่าความถี่และร้อยละ

2. วิเคราะห์ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ใน 5 ด้าน ดังนี้ 1)ด้านการมีวิสัยทัศน์ 2)ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 3)ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว 4)ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ 5)ด้านการทำงานเป็นทีม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) มีเกณฑ์ การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย Boonchom Srisa-ard [9]

2.2 ขั้นตอนที่ 2 ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

2.2.1 ประชากร

ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับการบริหารและการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร จำนวน 5 คน

2.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับแนวทางภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interview) เกี่ยวกับแนวทางภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

2.2.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย โดยนำผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ซึ่งค่าเฉลี่ยที่มีค่าน้อย แปลว่า มีความสำคัญสูงที่ต้องได้รับความสนใจในการพัฒนามากกว่าที่มีค่าเฉลี่ยมาก จึงนำรายการข้อคำถามที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดมาสร้างเป็นแบบสัมภาษณ์เสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาสารนิพนธ์ เพื่อพิจารณาตรวจแก้ไขเนื้อหา

และข้อเสนอแนะ และสำนวนภาษาที่ใช้ตลอดจนความถูกต้องเหมาะสมตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย แล้วนำแบบสัมภาษณ์ไปใช้เก็บข้อมูลเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

2.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ตามลำดับ

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากงานบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถึงผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ผู้อำนวยการกลุ่มงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร หัวหน้ากลุ่มบริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิโรงเรียนสวนศรีวิทยา และมีบทบาทเกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ผู้ให้ข้อมูล เพื่อขออนุญาตเข้าเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์

2. ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร ผู้อำนวยการกลุ่มงานในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร หัวหน้ากลุ่มบริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา ผู้ทรงคุณวุฒิโรงเรียนสวนศรีวิทยา

3. ผู้วิจัยนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ จากนั้นจึงนำแบบสัมภาษณ์ที่มีความถูกต้องครบถ้วนมาจัดเรียงข้อมูล เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในขั้นตอนต่อไป

2.2.5 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสัมภาษณ์นำมาวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) และสังเคราะห์ข้อมูลเป็นความเรียง

3. ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้จัดเก็บข้อมูลกับผู้บริหารและครูของโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยได้จัดเก็บและรวบรวมข้อมูลจากประชากร จำนวน 135 คน จาก 135 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ผลการวิจัยมีข้อมูลนำเสนอตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร นำเสนอในรูปของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานรายละเอียด ดังแสดงในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวม 5 ด้าน

(N=135)

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร		μ	σ	ระดับ	ลำดับ
1	ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.47	0.66	มาก	1
2	ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.40	0.64	มาก	2
3	ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	4.35	0.65	มาก	4
4	ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	4.32	0.65	มาก	5
5	ด้านการทำงานเป็นทีม	4.40	0.61	มาก	3
รวม		4.43	0.57	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\mu=4.43$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้าน การมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\mu=4.47$) รองลงมา คือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\mu=4.40$) ส่วนด้านการมี ความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\mu=4.32$)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสุราษฎร์ธานี ชุมพร

ด้านการมีวิสัยทัศน์ ผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยามีการวิเคราะห์แนวโน้มและคาดการณ์การเปลี่ยนแปลงในอนาคต อย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูลจากอดีต ปัจจุบัน และปัจจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดทิศทางการพัฒนาโรงเรียนอย่างเหมาะสม มีการติดตามนโยบายทางการศึกษาและใช้ข้อมูลประกอบการวิเคราะห์ เพื่อนำมาใช้ในการวางแผนและตัดสินใจในการบริหารงาน อย่างมีประสิทธิภาพ มีการวางแผนและพัฒนาองค์กรอย่างเป็นระบบ ทั้งด้านระบบงาน บุคลากร และสภาพแวดล้อม เพื่อให้ การดำเนินงานมีประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน มีความสามารถในการปรับตัวและพัฒนารูปแบบการบริหารให้สอดคล้องกับ การเปลี่ยนแปลง โดยเฉพาะในยุคดิจิทัลและความต้องการของผู้เรียนในอนาคต มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลและนวัตกรรม รวมถึง การยึดหลักคุณธรรม จริยธรรม และการพัฒนานตนเองมาใช้ควบคู่ในการบริหารจัดการและพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่จำเป็นในโลก อนาคต

ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยาให้ความสำคัญกับความแตกต่างด้านความ รู้ ความสามารถ ประสบการณ์ และมุมมอง โดยมองว่าเป็นจุดแข็งขององค์กร และมีการพิจารณาศักยภาพของแต่ละบุคคล ก่อนมอบหมายงาน เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุด รวมทั้ง ส่งเสริมให้บุคลากรสามารถ แสดงความคิดเห็น แลกเปลี่ยนเรียนรู้ และมีส่วนร่วมในการทำงานอย่างอิสระ นอกจากนี้ ผู้บริหารมีการปรับวิธีการสื่อสาร รับฟังอย่างลึกซึ้ง และให้คำปรึกษา เพื่อสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจในองค์กร พร้อมกับ สนับสนุนการพัฒนา ศักยภาพ ของบุคลากรตามความสนใจและความจำเป็น เช่น การอบรม การเรียนรู้เฉพาะด้าน และมีการสร้างแรงจูงใจที่เหมาะสมกับ แต่ละบุคคล เช่น การชื่นชม การให้โอกาส หรือการสนับสนุนด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกิดความผูกพันต่อองค์กร

ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยาเปิดโอกาสให้บุคลากรแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ โดยไม่ถูกตัดสิน เพื่อเสริมสร้างความไว้วางใจและความรู้สึกปลอดภัยในการทำงาน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม เน้นความร่วมมือ การช่วยเหลือเกื้อกูล และความเป็นกันเอง ลดลำดับชั้นเพื่อให้เกิดความสามัคคีภายในองค์กร ใช้การสื่อสารที่เปิดกว้างและสองทาง โดยรับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย เพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันและลดความขัดแย้ง ปรับรูปแบบการบริหารและแผนการทำงาน ให้สอดคล้องกับบริบทและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เพื่อเพิ่มความคล่องตัวในการดำเนินงาน มอบหมายงานและบริหารภาระงาน ตามความรู้ ความสามารถ และศักยภาพของบุคลากร เพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพสูงสุด สร้างแรงจูงใจและขวัญกำลังใจ โดยการชื่นชม การให้กำลังใจ และการยอมรับในผลงาน เพื่อลดความตึงเครียดและเสริมพลังในการทำงาน รวมถึงสนับสนุน การพัฒนาทักษะและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง พร้อมจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม ปลอดภัย และเอื้อต่อคุณภาพชีวิตในการทำงาน

ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา มีการรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอก เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์สภาพปัญหาและกำหนดแนวทางพัฒนาอย่างเป็นระบบ เปิดโอกาสให้บุคลากรและ ภาควิชาต่าง ๆ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ และแนวคิด ผ่านการประชุม การสะท้อนผล และกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ในชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ นำความรู้ ทักษะ และทรัพยากรจากหลายฝ่ายมาประยุกต์ใช้ร่วมกัน เพื่อพัฒนาแนวทางแก้ปัญหา ที่หลากหลายและมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครู บุคลากร ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานภายนอก เพื่อเสริมศักยภาพในการพัฒนางาน สนับสนุนการทดลองแนวทางใหม่ ไม่ยึดติดรูปแบบเดิมเพื่อพัฒนางานเชิงสร้างสรรค์ ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง และติดตามและประเมินผลการดำเนินงานนำข้อมูลไปปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

ด้านการทำงานเป็นทีม ผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยามีการสร้างความร่วมมือร่วมใจกันแก้ปัญหาและเป้าหมาย ชี้แจงประเด็นสำคัญ วัตถุประสงค์ และผลกระทบ เพื่อให้ทีมเห็นทิศทางเดียวกันในการดำเนินงาน เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมและแสดงความคิดเห็นอย่างเท่าเทียม สนับสนุนให้สมาชิกแลกเปลี่ยนมุมมองและร่วมวิเคราะห์สถานการณ์อย่างอิสระ ใช้กระบวนการระดมความคิดและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประยุกต์แนวทาง เช่น ระดมสมอง และชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ เพื่อพัฒนาแนวทางการดำเนินงานที่หลากหลาย มอบหมายบทบาทหน้าที่ตามศักยภาพ จัดสรรภารกิจให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถ และความถนัดของแต่ละบุคคล ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและความเป็นเจ้าของงาน เสริมสร้างความร่วมมือ การเกื้อกูล และความรับผิดชอบ ต่อผลสำเร็จร่วมกัน สนับสนุนและสร้างแรงจูงใจในการทำงาน ส่งเสริมขวัญกำลังใจด้วยการยกย่อง ชื่นชม และการช่วยเหลืออย่างเหมาะสม ติดตาม สะท้อนผล และพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตรวจสอบความก้าวหน้า สรุปบทเรียน และนำไปปรับปรุงการดำเนินงานในระยะต่อไป

4. สรุปผลและอภิปรายผล

ผลการวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสราฐภวธานี ชุมพร มีประเด็นสำคัญที่นำมาอภิปรายผล ดังนี้

4.1 ผลศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนสวนศรีวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาสราฐภวธานี ชุมพร โดยรวมทั้ง 5 ด้าน อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือ ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ส่วนด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ทั้งนี้ ด้านการมีวิสัยทัศน์ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาได้กำหนดวิสัยทัศน์ ทิศทาง และเป้าหมายขององค์กรอย่างชัดเจน โดยมุ่งพัฒนาโรงเรียนสู่ความเป็นเลิศอย่างเป็นระบบ วางแผนการดำเนินงานบนพื้นฐานของข้อมูลและบริบทของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนา พร้อมทั้งสื่อสารวิสัยทัศน์ให้เกิดความเข้าใจร่วมกันอย่างต่อเนื่อง ผู้บริหารมีความสามารถในการมองภาพอนาคตขององค์กร กำหนดทิศทางและเป้าหมายที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา คำนึงถึงการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และนำข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมถึงบริบทของสถานศึกษามาใช้วิเคราะห์ วางแผน และตัดสินใจอย่างรอบคอบ ตลอดจนสามารถคาดการณ์สถานการณ์ที่อาจเกิดขึ้นได้อย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ยังส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการกำหนดวิสัยทัศน์ สื่อสารเป้าหมายขององค์กรอย่างทั่วถึง สร้างแรงบันดาลใจและขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน รวมทั้งถ่ายทอดวิสัยทัศน์สู่การปฏิบัติผ่านแผนปฏิบัติการ โครงการ การจัดสรรงบประมาณและทรัพยากร ตลอดจนการพัฒนาศักยภาพบุคลากรและการเป็นแบบอย่างที่ดีในการขับเคลื่อนองค์กร ส่งผลให้การดำเนินงานของสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีทิศทาง ชัดเจน และบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สอดคล้องกับงานวิจัยของ Pheerawut Maneethon [10] ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 ประชากรที่ศึกษา คือ โรงเรียนจำนวน 14 แห่ง ผู้ให้ข้อมูล คือ ครูผู้สอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารกลุ่มโรงเรียนหนองหาน 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Somparat Chebau [11] ได้ศึกษาเรื่อง ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนในระบบ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนในระบบ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียนเอกชนในระบบ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชนจังหวัดสงขลา กลุ่มตัวอย่างแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนเอกชนในระบบ สังกัดสำนักงานการศึกษาเอกชน